

Warszawa, 11/06/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-586099-VII-713/08/MK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Prof. Zbigniew Ćwiąkalski
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Do podległego mi Biura wpłynęły w ostatnim czasie informacje z Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Krakowie oraz Centralnego Zarządu Służby Więziennej, z czynności wyjaśniających przeprowadzonych w związku ze zgonem Claudiu Crulica, który zmarł po długotrwałej głodówce w czasie osadzenia w Areszcie Śledczym w Krakowie. Przedstawiono w nich ocenę prawidłowości postępowania poszczególnych służb w Areszcie Śledczym w Krakowie w sprawie C. Crulica oraz sformułowane na tej podstawie wnioski.

W wyniku przeprowadzonych czynności wyjaśniających organy więziennictwa uznały, że wystąpiły nieprawidłowości w zakresie sprawowania opieki medycznej nad osadzonym, wynikające z nieprzestrzegania, bądź braku w Areszcie Śledczym w Krakowie stosownych procedur, określających tryb przekazywania pacjentów ambulatorium do szpitala oraz powiadamiania kierownictwa szpitala i Aresztu o istotnym pogorszeniu zdrowia podopiecznego wraz z przedstawieniem odpowiednich wniosków co do postępowania w zaistniałej sytuacji. W celu zapobieżenia wystąpieniu podobnych nieprawidłowości w przyszłości zalecono opracowanie i wdrożenie skutecznego systemu informowania kierownika ambulatorium o istotnych problemach w ramach sprawowanej opieki medycznej oraz dokonanie analizy funkcjonującego w Areszcie systemu gromadzenia, przekazywania i przetwarzania informacji na wszystkich poziomach organizacyjnych struktury tej jednostki.

W mojej ocenie, wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego dają podstawy do sformułowania zaleceń o znacznie szerszym zasięgu. Przypadek C. Crulica pokazał, że nie tylko na poziomie jednostki penitencjarnej, ale również wyższych struktur organizacyjnych więziennictwa, system przekazywania informacji o wypadkach nadzwyczajnych nie funkcjonuje prawidłowo. Jak bowiem inaczej wytłumaczyć brak zainteresowania ze strony kierownictwa Aresztu, ale także Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej oraz Centralnego Zarządu Służby Więziennej, sprawą wielomiesięcznej głodówki więźnia. W mojej ocenie bulwersujący przypadek śmierci C. Crulica powinien być impulsem do dokonania analizy funkcjonowania tego systemu w skali całego kraju.

Pragnąłbym jednocześnie zwrócić uwagę Pana Ministra na pomijaną dotychczas przy analizie przypadku C. Crulica kwestię działań sądu penitencjarnego. W dniu 3 stycznia 2008 r. został skierowany do sądu wniosek w trybie art. 118 § 2 i 3 Kkw o zgodę na podjęcie działań medycznych wbrew woli skazanego. Świadectwo lekarskie, na podstawie którego został on sporządzony zawierało alarmujące stwierdzenie o zaistnieniu stanu "bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia osadzonego". Mimo to wniosek ten został rozpatrzony przez sąd dopiero po upływie sześciu dni. Ponadto z podjęciem działań medycznych należało oczekiwać na uprawomocnienie się postanowienia sądu, co powodowało wydłużenie tego okresu o kolejne 7 dni. Skłania to do zastanowienia, czy postanowienia sądu wydane w trybie art. 118 Kkw nie powinny być wykonalne z chwilą ich wydania.

Po analizie informacji z postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego przez OISW w Krakowie w sprawie zgonu C. Crulica, można wyciągnąć też następujące istotne wnioski:

1. Lekarze badający C. Crulica wielokrotnie zamieszczali w książce zdrowia osadzonego informacje, iż ze względu na stan zdrowia wymaga on leczenia szpitalnego (zapisy z dnia 10, 13, 20 i 28 grudnia 2007 r.). Zalecenie z dnia 20 grudnia 2007 r. ma charakter dyspozycji: „do leczenia w oddziale wewnętrznym”. Dyspozycja ta nie została zrealizowana, brak jest informacji, z jakich przyczyn, brak jest adnotacji o odmowie hospitalizacji przez osadzonego. Nie było także realizowane zlecenie lekarskie z dnia 29 listopada 2007 r. o dokonywaniu pomiarów RR co drugi dzień.

2. Zapisy w dokumentacji medycznej osadzonego wskazujące, jak należy z nim postępować w związku z prowadzoną głodówką, są bardzo lakoniczne. Zapis lekarza z dnia 21 grudnia 2007 r.: "dalsze postępowanie jak z więźniem głodującym", jest zapisem w istocie niewiele mówiącym. Przepisy stanowią że więźniowi odmawiającemu przyjmowania posiłków wykonuje się pomiar wagi, bada ciśnienie tętnicze krwi i tętno. O zakresie i częstotliwości świadczeń zdrowotnych oraz potrzebie przeprowadzenia specjalistycznych badań diagnostycznych decyduje lekarz więzienny (§ 14 ust. 3

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności). W przypadku C. Crulica nie wydano żadnych decyzji w tym przedmiocie.

3. Wpisy lekarzy świadczą o tym, że dostrzegali oni konieczność leczenia szpitalnego z uwagi na stan zdrowia pacjenta. Wobec odmowy hospitalizacji przez osadzonego już w tym czasie powinien zostać powiadomiony sąd penitencjarny w trybie art. 118 § 1 Kkw.

4. Lekarzom nie był znany faktyczny stan zdrowia C. Crulica, ponieważ pacjent odmawiał poddania się badaniom, uniemożliwiając zdiagnozowanie i monitorowanie zmian swego stanu zdrowia, spowodowanych głódówką. Wydaje się, że lekarze powinni dążyć do zdiagnozowania, występując w tym celu do sądu o zgodę na wykonanie badań w trybie art. 118 § 2 i 3 Kkw.

5. W świadectwie lekarskim z dnia 3 stycznia 2008 r. (w oparciu o które skierowany został do sądu wniosek w trybie art. 118 § 3 Kkw o zgodę na podjęcie działań medycznych wbrew woli osadzonego) oceniono, że istnieje "bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia osadzonego". W takiej sytuacji powinien być zastosowany art. 118 § 4 Kkw, który mówi, że w nagłym wypadku, jeżeli zachodzi bezpośrednie niebezpieczeństwo śmierci skazanego, o konieczności zabiegu decyduje lekarz. A zatem już w dniu 3 stycznia 2008 r. powinny zostać podjęte działania medyczne, które wdrożono dopiero w dniu 11 stycznia 2008 r.

Mając na względzie powyższe, na zasadzie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 14 poz. 147, ze zmianą) zwracam się z prośbą do Pana Ministra o odniesienie się do przedstawionych wniosków.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski